Tulevaisuusvaliokunnalle 20.09.2023
K 2/2023 vp
Ikäihmisten yhteiskunnallinen osallisuus

Vanhus- ja lähimmäispalvelun liitto VALLI ry / Virpi Dufva

Paremman vanhuuden puolesta jo 70 vuotta

valli.fi

SUPPORTED WITH PROCEEDS FROM VEIKKAUS

Kansainvälistyvä Suomi on hyvinvointiyhteiskunta, jossa kaikkien on hyvä kasvaa ja vanheta.

- 61 jäsenjärjestöä eri puolella Suomea.
- Perustehtävänämme on tuoda vanhojen ihmisten näkemykset ja tarpeet esiin päätöksenteossa ja palveluiden kehittämisessä. Teemme työtä sen eteen, että jäsenistömme toimintaedellytykset paranevat ja yhteiskunnassa on osaamista ja tahtoa vastata ikääntyvien ihmisten tarpeisiin.

Arvomme:

avoimuus, vastuullisuus, rohkeus, oikeudenmukaisuus sekä vanhuuden ja moninaisuuden kunnioitus.

VALLIssa työntekijöitä nyt kahdeksan. Keskimäärin 8-11htv/ vuosi.

valli.fi

Vanhojen ihmisten osallisuus 1/3

-kuulluksi ja nähdyksi tuleminen

Järjestöjen kansalaistoiminta keskeinen, yhdessä jäsenyhteisöjen kanssa järjestetään keskusteluja, myös ryhmissä, Digiraati. Vanhat ihmiset voimavarana.

-tarinat, elämänkokemuksen jakaminen

”Vanhuus on sitä, että tietää kaiken maailman asioista, mutta kukaan ei kysy”. Sukupolvien välisen yhteyden vaaliminen.

-digitalisaatio haastaa osallistumisen

Tahtoa on, mutta ikääntymisen myötä taidot vähenevät. Aistit, kognitio, motoriikka. Elämänmittaisen oppimisen mahdollisuus, itsemääräämisoikeus, pankkiasiointi, tunnistautuminen julkisiin palveluihin.

- liikenne este/mahdollistaja osallistumaan

Toimiiko julkinen liikenne haja-asutusalueella, tuleeko taksi noutamaan sovittuun aikaan? Pääseekö itse kauppaan? Onko varaa matkustaa mihinkään?

-yksinäisyys tappaa

Kaikki yksinasuvat ikääntyneet eivät ole yksinäisiä. Etsivän vanhustyön tarve keskeinen. Toivottomuus ja esteet osallistumiseen lisäävät ongelmien kasautumista.

Vanhojen ihmisten osallisuus 2/3

- Seniorihenkilökortin käyttöönoton selvittäminen tietyn iän jälkeen, ja se olisi voimassa loppuelämän. Näin saataisiin yksi iso osallisuuden peruseste purettua (mm. mahdollisuus äänestää).
- Vaikutusarvioinnit keskeisimpiin lainsäädäntöuudistuksiin ikääntyneiden ihmisten näkökulmasta. Myös vanhusasiavaltuutetun laajempi kuuleminen.
- Suunnitelmien ajantasaisena pitäminen vanhojen ihmisten näkökulmasta, mm. kriisit ja katastrofit.
- Ikäohjelman, erityisesti KATI-mallin (Kotona asumisen teknologiat ikäihmisille -malli) suositusten toimeenpano.

Vanhojen ihmisten osallisuus 3/3

- Suomi mukaan vanhojen ihmisten ihmisoikeussopimuksen edistämiseen EU:ssa ja YK:ssa, ja työskentelyyn OEWG-A:ssa (United Nations Open-ended Working Group on strengthening the protection of the human rights of older persons).
- Hyödynnetään Kansallisen dialogin mallia, joka on rakennettu OECD:n yhteiskunnallisen vuoropuhelun mallista.
- Tilastointiin ja kyselyihin mukaan myös iäkkäimmät väestöryhmät, kaiken ikäiset.
- Vapaaehtoistoiminnan koordinointiin kannattaa panostaa. Myös ikääntyvät ja vanhat ihmiset toimivat vapaaehtoisina – lisää heidän omaa osallisuuttaan.
- Kansalaisyhteiskunta on demokratian peruskivi ja järjestöjen koordinoimaa vapaaehtoistoimintaa tarvitaan kaikkina aikoina, erityisesti vaikeina aikoina.